

IEVADS DERĪBĀ

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

1Moz 9:15, Jes 54:9, 1Moz 12:1–3, Gal 3:6–9, 29, 2Moz 6:1–8, Jer 31:33, 34.

ATMIŅAS PANTS:

“Bet tagad, ja jūs uzklausīsit Manu balsi un turēsiet Manu derību, tad jūs Man būsit par īpašumu visu tautu vidū, jo Man pieder visa pasaule.” (2Moz 19:5)

Iepriekšējās nedēļas tēma noslēdzās ar cilvēces krišanu mūsu pirmo vecāku grēka dēļ. Šī nedēļa ir īss visa ceturkšņa kopsavilkums, jo katru dienu mēs ieskatīsimies agrīnajās derībās, kas visas savā ziņā bija tam laikam atbilstošās patiesības atklāšanās patiesās derības ietvaros, kas tika ratificēta Golgātā ar Jēzus asinīm un ko mēs kā kristieši noslēdzam ar savu Kungu.

Mēs sāksim ar derību, ko Dievs slēdza ar Noa, lai paglābtu viņu un viņa ģimeni no iznīcības. Tālāk mēs nonāksim pie derības ar Ābrahāmu, kas ir tik bagāta un apsolījumu pilna mums visiem. Tad aplūkosim derību pie Sinaja kalna un tur pasludinātās vēsts svarīgumu. Noslēgumā pētīsim jauno derību, uz ko norādīja visas citas. Visas šīs derības, protams, pētīsim dziļāk turpmākajās nedēļās. Šī nedēļa būs tikai īss priekšvārds.

NEDĒĻAS KOPSKATS:

Ko nozīmē vārds “derība”? Kādi elementi veido derību? Kāda bija derība, ko Dievs slēdza ar Noa? Kāda cerība bija atrodama derībā ar Ābrahāmu? Kāda ir cilvēka ticības un darbu loma derībā? Vai derība ir vienkārši darījums, vai arī tajā ir attiecību aspekti? Kāda ir “jaunās derības” būtība?

Iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 10. aprīlī.

Derības pamati

“Un Es ceļšu derību starp Sevi un tevi, un Es tevi vairodams vairošu.” (1Moz 17:2)

“Ebreju valodas vārds, kas tulkots kā ‘derība’ (28 reizes Vecajā Derībā), ir ‘berith’. To var tulkot arī kā ‘testaments’ vai ‘pēdējā griba’. Vārda izcelsme ir neskaidra, bet tas ir ieguvis nozīmi ‘tas, kas saista kopā divas puses’. Tomēr tas tika izmantots daudzām dažāda veida attiecībām – gan starp diviem cilvēkiem, gan arī starp cilvēku un Dievu. Tam ir ikdienišķs lietojums tur, kur abas puses bija cilvēki, un noteikts reliģisks lietojums, kur derība bija starp Dievu un cilvēku. Reliģiskais lietojums patiesībā bija metafora, kas balstīta uz ikdienišķo lietojumu, bet ar dziļāku nozīmi.” (J. Arthur Thompson, “Covenant (OT),” The International Standard Bible Encyclopedia, revised edition (Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company, 1979), vol. 1, p. 790)

Bībeles derība līdzīgi laulībām definē abus – gan attiecības, gan vienošanos. Kā vienošanās Bībeles derība satur šādus pamatelementus:

1. Dievs apstiprināja derības apsoliĵumu ar zvērestu (Gal 3:16; Ebr 6:13, 17).
2. Derības saistošie noteikumi bija paklausība Dieva gribai, kā tā izteikta desmit baušļos (5Moz 4:13).
3. Līdzekļi, ar kuriem Dieva derības saistošie noteikumi galu galā tiek piepildīti, ir Kristus un glābšanas plāns (Jes 42:1, 6).

Ieskaties dziļāk šajos trīs augstāk minētajos elementos (Dieva apsoliĵumi, mūsu paklausība un glābšanas plāns). Kā šos faktoros varam redzēt darbībā savās gaitās ar Kungu? Uzraksti vienu rindkopu, aprakstot, kā tie šobrīd atklājas tavā dzīvē. _____

Vecajā Derībā upurēšanas sistēmas simboli norādīja cilvēkiem uz visu glābšanas plānu. Ar šo simbolu palīdzību sentēvi un Israēls mācījās ticēt gaidāmajam Pestītājam. Ar tās rituālu starpniecību nožēlojošais varēja rast piedošanu par grēkiem un atbrīvoties no vainas apziņas. Tādējādi bija iespējams saglabāt derības svētības, un garīgā izaugsme – Dieva līdzības atjaunošana cilvēkā – varēja turpināties, pat ja cilvēkam neizdevās izpildīt savu daļu darījumā.

Lai gan ir arī derības, kas tika slēgtas starp diviem cilvēkiem, vārds “berith” ebreju Bībelē galvenokārt runā par Dieva un cilvēka attiecībām. Pārdomājot, kas ir Dievs un kas salīdzinājumā ar Viņu esam mēs, kāda veida attiecības aino šāda derība? _____

Derība ar Noa

“Bet ar tevi Es celšu derību. Tu iesi šķirstā, tu, tavi dēli, tava sieva un tavu dēlu sievas līdz ar tevi.” (1Moz 6:18)

Augšminētajā pantā vārds “derība” parādās Bībelē pirmo reizi, kur Dievs bija tikko pateicis Noa par Viņa lēmumu iznīcināt zemi plašās un pieaugošās grēka izplatības dēļ. Lai gan šī iznīcība nāks pasaulplašos plūdus, Dievs nepametīs pasauli, ko Viņš ir radījis. Viņš turpina piedāvāt derības attiecības, kas pirmo reizi tika iedarbinātas pēc grēkā krišanas. Dievišķais “ES”, kas piedāvā derību, ir pats pamats Noa drošībai. Kungs kā derību ievērojošs Dievs apsargāt ģimenes locekļus, kas bija labprātīgi dzīvot ar Viņu sevi ziedojošās attiecībās, kuru rezultāts ir paklausība.

Vai derība ar Noa bija vienpusēja? Atceries, ka doma par derību ietver vairāk nekā vienu pusi. Vai Noa bija sava daļa derībā? Kāda mācība mums ietverta atbildē uz šiem jautājumiem? _____

Dievs stāsta Noa, ka būs plūdi un pasaule tiks iznīcināta. Bet Dievs slēdz darījumu ar viņu, apsolut izglābt Noa un viņa ģimeni. Tādējādi likmes bija diezgan augstas, jo, ja Dievs nebūtu turējies pie Savas apsoliņuma daļas, tad Noa, lai ko viņš darītu, tiktu aizslaucīts kopā ar pārējo pasauli.

Dievs teica, ka Viņš slēgs “derību” ar Noa. Vārds pats par sevi ietver nodomu turēt godā to, ko tu apņemies paveikt. Tas nav vienkārši kaut kāds neapdomīgs apgalvojums. Pats vārds ietver nodošanos. Iedomāsimies, ka Kungs Noa būtu teicis tā: “Redzi, pasaule ies bojā briesmīgos plūdus, un Es tevi varētu izglābt, bet varētu arī neizglābt. Pa to laiku dari to, to un to, un tad tu redzēsi, kas notiek, bet Es tev neko nevaru garantēt.” Šāda aptuvena runāšana noteikti nav tas nodrošinājums un apsoliņums, ko sevī ietver vārds “derība”.

Ir cilvēki, kas apgalvo, ka Noa plūdi nebija pasaulplaši, bet tikai vietēji. Ja tā, tad 1Moz 9:15 Dieva apsoliņuma kontekstā (sk. arī Jes 54:9), katru reizi, kad notiek vietēja mēroga plūdi (un šķiet, ka tādi notiek visu laiku), tiek laužts Dieva derības apsoliņums. Turpretī fakts, ka nav bijuši citi pasaulplaši plūdi, pierāda Dieva derības apsoliņuma uzticamību. Ko tas stāsta mums par to, kā mēs varam uzticēties Viņa apsoliņumiem? _____

Derība ar Ābrāmu

“Es svētīšu tos, kas tevi svētī, un nolādēšu tos, kas tevi nolād, un tevī būs svētītas visas zemes ciltis.” (1Moz 12:3)

Izlasi 1Moz 12:1–3. Uzskaiti īpašos apsolījumus, ko Dievs izteica Ābrāmam. _____

Ievēro, ka cita starpā Dievs apsola Ābrāmam arī to, ka “tevi būs svētītas visas zemes ciltis” (1Moz 12:3). Ko tas nozīmē? Kā visas šīs zemes ģimenes bija svētītas Ābrāmā? Sk. Gal 3:6–9. Kā šajā agrīnajā apsolījumā tu redzi Jēzus, Mesijas, apsolījumu? Sk. Gal 3:29. _____

Šajā pirmajā pierakstītajā dievišķajā atklāsmē Ābrāmam Dievs apsoliya ieiet tuvās un ilgstošās attiecībās ar viņu, pirms Viņš vispār runā par derības slēgšanu. Tieša atsauce uz derību, ko Dievs slēgs, ir vēlāk (1Moz 15:4–21, 1Moz 17:1–14). Pagaidām Dievs piedāvā dievišķas un cilvēciskas attiecības, kurām ir liela nozīme. Atkārtotais “Es darišu” 1Moz 12:1–3 norāda uz Dieva piedāvājuma un apsolījuma dziļumu un lielumu.

Pie tam Ābrāms saņem vienu, bet pārbaudošu pavēli: “Ej!” Viņš paklausā ticībā (Ebr 11:8), bet ne lai iegūtu apsoltās svētības. Viņa paklausība bija viņa ticības atbilde uz mīlošām attiecībām, ko Dievs ilgojās izveidot. Citiem vārdiem, Ābrāms jau ticēja Dievam, jau uzticējās Viņam, viņam jau bija ticība Dieva apsolījumiem – tai bija jābūt, citādi viņš nekad nebūtu atstājis savu ģimeni un senču zemi, lai celtos un dotos svešumā. Viņa paklausība atklāj viņa ticību gan cilvēkiem, gan eņģeļiem.

Ābrāms jau toreiz atklāja ticības un darbu attiecību. Mēs tiekam glābti ticībā – ticībā, kuras iznākums ir paklausības darbi. Glābšanas apsolījums ir vispirms, darbi tam seko. Lai gan nevar būt derības sadraudzības un svētību bez paklausības, šī paklausība ir ticības atsaukšanās tam, ko Dievs jau ir izdarījis. Šāda ticība ilustrē principu 1Jņ 4:19: “Mīlēsīm, jo Viņš ir mūs pirmais mīlējis.”

Izlasi 1Moz 15:6. Kā šis pants parāda visu derības apsolījumu pamatu? Kāpēc šī svētība ir visdārgākā no visām? _____

Derība ar Mozu

Izlasi 2Moz 6:1–8 un tad atbildi uz šiem jautājumiem:

1. Par kādu derību Viņš runāja? Sk. 1Moz 12:1–3. _____

2. Kādā veidā iziešana no Ēģiptes bija derības apsoliĵumu piepildījums no Dieva puses?

3. Kādas paralēles tu vari atrast starp Dieva apsoliĵo tautai Mozus laikā un to, ko Viņš apsoliĵa Noa pirms plūdiem? _____

Pēc iziešanas Israēla bērni saņēma derību pie Sinaja, kas tika dota glābšanas no verdzības kontekstā (2Moz 20:2) un saturēja Dieva upuru nodrošinājumu, lai salīdzinātu un piedotu grēku. Tāpēc šī, tāpat kā visas citas, bija žēlastības derība – Dieva žēlastība, kas izlieta pār Viņa tautu.

Šī derība vairākas reizes un dažādos veidos atkārtoja galvenos uzsvarus derībā ar Ābrahāmu:

1. Īpašas Dieva attiecības ar Saviem ļaudīm (salīdzini 1Moz 17:7, 8 ar 2Moz 19:5, 6).

2. Viņi būs liela tauta (salīdzini 1Moz 12:2 ar 2Moz 19:6).

3. Pieprasīta bija paklausība (salīdzini 1Moz 17:9–14, 1Moz 22:16–18 ar 2Moz 19:5).

“Ievēro šeit secību: Kungs vispirms glābj Israēlu, tad dod viņiem likumu, ko ievērot. Tāda pati kārtība darbojas evaņģēlijā. Kristus vispirms izglābj mūs no grēka (sk. Jņ 1:29, 1kor 15:3, Gal 1:4), tad izdzīvo mūsos Savu likumu (Gal 2:20, Rm 4:25, 8:1–3, 1Pēt 2:24).” (The SDA Bible Commentary, vol. 1, p. 602)

Izlasi 2Moz 6:7. Kāda doma ir izteikta pirmajā daļā, kur Kungs dara zināmu, ka tie būs Viņa ļaudis un Kungs būs viņu Dievs? Ievēro dinamiku – viņi Dievam būs kaut kas īpašs, un Dievs būs viņiem kaut kas īpašs. Dievs ne tikai grib saistīties ar viņiem īpašā veidā, Viņš grib, lai arī viņi saistās ar Dievu īpašā veidā. Vai Kungs nemeklē tāda paša veida attiecības ar mums arī šodien? Vai 2Moz 6:7 pirmā daļa atspoguļo tavas attiecības Kungu, vai arī tu esi vienkārši kāds, kura vārds ir ierakstīts draudzes grāmatās? Ja tava atbilde uz jautājuma pirmo daļu ir jā, nosauc iemeslus, kāpēc tā ir. _____

Jauna derība (Jer 31:31–33)

Šie panti ir pirmā reize, kur Vecajā Derībā pieminēta “jauna derība”. Tā minēta Israēla atgriešanās no gūsta kontekstā un runā par svētībām, ko viņi saņems no Dieva. Un atkal, tāpat kā citos gadījumos, Dievs ir tas, kas ierosina derību, un Dievs ir tas, kas to Savā žēlastībā piepildīs.

Ievēro izmantoto valodu – Dievs sevi nosauc par viņu vīru; Viņš runā par Sava likuma rakstīšanu viņu sirdīs, un, izmantojot valodu no Ābrahāma derības, Viņš dara zināmu, ka būs viņu Dievs un tie būs Viņa tauta. Tādējādi, tāpat kā iepriekš, derība nav tikai juridiski saistoša vienošanās, kā tas ir mūsdienu tiesu sistēmā, bet tā runā par kaut ko vairāk.

Izlasi Jer 31:33. Salīdzini to ar 2Moz 6:7, kurā ir sīkāk aprakstīta daļa no derības, kas tika slēgta ar Israēlu. Un atkal – kas šeit ir atslēģelementi? Ko Dievs grib no Saviem ļaudīm?

Izlasi Jer 31:34. Salīdzini, kas šeit ir pateikts, ar Jņ 17:3. Kas ir galvenais, ko Kungs dara, veidojot pamatu šīm attiecībām? _____

Jer 31:31–34 varam redzēt gan žēlastības, gan paklausības elementus, tieši tāpat kā agrākajās derībās. Dievs piedeva viņu grēkus, Dievs izveidoja attiecības ar viņiem, un Dievs piešķirs Savu žēlastību viņu dzīvē. Rezultātā cilvēki vienkārši Viņam paklausīs. Nevis automātiski, mehāniski, bet vienkārši tāpēc, ka Viņu pazīst, jo mīl Viņu un grib Viņam kalpot. Tas ietver derības attiecību būtību, ko Kungs meklē Savos ļaudīs.

Kā tu saproti domu par to, ka likums ir rakstīts mūsu sirdīs? Vai tas ietver to, ka likums kļūst subjektīvs un personīgs, kaut kas tāds, ko var skaidrot un attiecināt saskaņā ar personīgajām īpatnībām? Vai arī tas nozīmē kaut ko citu? Ja jā, tad ko? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Ābrahāms Kānaānā” (132.–138. lpp.) un grāmatā “Pravieši un ķēniņi” nodaļu “Dieva pravieši palīdz” (569.–571. lpp.).

“Šis kalpošanai nepieciešamais jūgs ir Dieva likums. Cilvēcisko strādnieku Dieva gribai piesaista Ēdenē atklātais, uz Sinaja kalna pasludinātais un līdz ar jauno derību sirdī ierakstītais mīlestības princips. Ja mūs atstātu, lai mēs sekotu savām tieksmēm, ietu, kurp mūs ved mūsu pašu griba, mēs nokļūtu sātana kalpībā un kļūtu par viņa īpašību nesējiem. Tāpēc Dievs mūs saista ar savu gribu, kas ir augsta, cēla un augšup virzoša. Dievs vēlas, lai mēs pacietīgi un gudri uzņemtos ikvienu pienākumu šajā kalpošanā. Pats Kristus, cilvēka miesā būdams, ir nesis šo jūgu. Viņš sacīja: “Man ir prieks dzīvot pēc Tava prāta, Mans Dievs, un Tavi likumi ir ierakstīti dziļi Manā sirdī.” (Ps. 40:9) “Es esmu no Debesīm nācis, lai darītu nevis, ko Es gribu, bet ko grib Tas, kas Mani sūtījis.” (Jāņa 6:38) Mīlestība pret Dievu, degsme Viņa godības dēļ un mīlestība pret kritušo cilvēci atveda Jēzu uz šo zemi, lai Viņš ciestu un mirtu. Tas bija Viņa dzīvi pārvaldošais spēks. Šo principu Viņš aicina pieņemt arī mūs.” (Elena Vaita “Laikmetu ilgas”, 329., 330. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Vai Dieva derība ar Noa, Ābrāmu, Mozu un mums ir turpinājums Viņa derībai ar Ādamu, vai arī tas ir kaut kas jauns? Salīdzini 1Moz 3:15, 22:18 un Gal 3:8, 16.

2. Kāpēc personīgais – attiecību – aspekts derībā ir tik svarīgs? Citiem vārdiem, mums var būt juridiski saistošs līgums jeb “derība” ar kādu bez ciešas, personīgas mijiedarbības. Šāda veida vienošanās tomēr nav tas, ko Kungs meklē derībā ar Saviem ļaudīm. Kāpēc tā ir? Pārrunājiet.

3. Kā laulība ir labs salīdzinājums derībai? Kādā ziņā salīdzinājums ar laulību nespēj izteikt šo derību?

KOPSAVILKUMS:

Grēka ienākšana pārrāva attiecības, ko Radītājs ar mūsu pirmo vecāku starpniecību sākumā bija nodibinājis ar cilvēces ģimeni. Tagad Dievs ar derības palīdzību cenšas atjaunot tādas pašas mīlošas attiecības. Šī derība nozīmē gan nodošanos attiecībās starp Dievu un mums (līdzīgi laulības saitēm), gan vienošanos par glābšanu un mūsu saskaņošanu ar Radītāju. Dievs pats, Savas lielās mīlestības pret mums motivēts, ir derības attiecību iniciators. Ar žēlsirdības apsolījumiem un žēlsirdības darbiem Viņš lūdz mūs nākt savienībā ar Viņu.